

A milliárdok piacán.

Newyork, 1911. szeptember 12.

„A modern amerikai finanszier fia idiota, leánya pedig külföldi hercegnő.” Ezek a szavak foglaltatnak Rooseveltnek egyik üzenetében, amelyet még elnök korában a washingtoni szenátushoz intézett.

Ha a világ legnagyobb köztársaságának a nép által választott elnöke egy hivatalos okiratban ezt a kijelentést teszi, akkor bizony valószínűleg nagyon is reménytelen lehet az U. S. A. jövője. De nincs egészen így. Az emberek már annyira hozzászoktak Teddy-jük dörgefelmes kijelentéseire, hogy azoknak már nincs is visszhangjuk.

Az amerikai nem igen szeret visszatérteni a múltba és édeskeveset törődik a jövővel. Csak a jelen bír előtte jelentőséggel. Aki a pillanatot sikeresen bírja fölhasználni, az az ő embere. Kedvelt mottójuk ezért: „A tegnap éjféltkor meghalt.” A fiatalság türelmetlensége és vasenergiája hatja őket át s nem ismernek el semmiféle tradíciókat.

A Wall-street egy aránylag szűk utca, amely a Trinity-templomtól a mindenható „Mammon” esarnokai között az East riverig húzódik. Ez a Wall-street állandóan erős támadásoknak van kitéve, alapjában azonban az amerikai és különösen a benszülött newyorki igen büszke a Wall-street negyedére. Nagy tisztelettel tekint a koronázatlan király Pierpont Morgan öfelségének a Broadstreet sarkán lévő üzleti rezidenciájára. Szentség előtte a Standard Oil Companynek a Broadway 32. számú sky-scraperje, felhőkarcolója, amely Mekkáját képezné neki, ha John Rockefeller őt zárandokuttra hívná meg. Dacára a számos leleplezésnek, a tulajdon sok botrányának, mégis csak tisztelettel adózik az amerikai az ő plutokráciájának. A milliós fogadásról híres Gates az ő hőse, a Vanderbilt-név említésénél pedig majdhogya keresztet nem vet magára. Hogy ezek a félistenek állandóan botrányos vádpöröknek a főszereplői és ezzel tekintélyük fénye sokat veszít, az egyáltalában nem befolyásolja a Mammon-imádókat.

Ők a Wall-streetet egy nagy szerencsejáték-területnek tartják, amelynek forgatagában igen könnyen megsérül, bepiszkolódik a milliárdosok egyike.

Ha az Uniót megszemélyesítve képzeljük, akkor Washington a szív, Chicago a gyomor, Pittsburg a tüdő, Newyork a fej és a Wall-street a feiben az agy. A szenátus a főiskola, a newyorki tőzsde meg az elemi. Utóbbinak három osztálya közül a felsőbe a dúsgazdag kereskedők fiai tartoznak, akik az örült magas védővámok következtében milliósok lettek és megbírják venni a wall-streeti palota egy-egy helyét 60 usque 90 ezer dollárért. A középső osztály közvetlenül a nagy palota szomszédságában van. Ennek diákjai a középiskolákban rekrutálódnak s a neve: Consolidated Exchange. A legalsó az utcán van és sarokkő-börzének nevezik.

A nagy tőzsde patriciusa méltóságán alulnak tartja, hogy valamely értékből száz darabnál kisebb számmal kereskedjen. Ezért van szükség a consolidatedre, amely a legkisebb rendeleket is effektuálja. Ennek a tagja már néhány száz dollárért lehet a kezdő tőkes.

A börze söpredékének, a kétes ekszisztenciák seregének nincs hajléka. Működési területük a Wall-street rossz kövezete, ahol állandóan adják és veszik az értékeket, amelyeknek tulajdoni részét a másik két tőzsdére hivatalosan be nem vezetett ipari és bányarészvények képezik. A legfeltűnőbb ezen utcai vásárnál, hogy csak így tudható meg a Standard Oil Company részvényeinek az árfolyama, mert Amerika eme leghatalmasabb kereskedelmi érdekszövetkezetének részjegyei nincsenek bevezetve a newyorki tőzsdére.

Az utcai vásár minden létező igazi és álértékpapírral dolgozik, kereskedik a már nem is kétes értékű vállalatok papírjaival is, amelyeknek a publikum körében való el-

helyezése céljából a zugbankárok minden fogadást megengedhetőnek tartanak. Az egyes felhőkarcolók/folyosóinak labirintusában számszámra találhatók a pazar módon berendezett irodák, amelyekben a zugbankárok folytatják család üzelmeiket. Úgyesen szövegezett hirdetésekkel csalják lépre a kis tőkéjüket elhelyezni akarók százait és ezreit. S ha a rendőrség nagy ritkán közbelép, akkor a gyors gazdagodást célul kitűző szindikátus a newyorki háztenger egy másik részében üti föl tanyáját és halad tovább a maga útján.

Titokzatos módon kapják a Wall-street ügynökei a parancsokat. Privát telefonvonalak futnak ki a dúsgazdag Wallstreet-bankár dolgozószobájából és az árfolyamok úgy emelkednek vagy esnek, ahogy ez az érdekelteknek szükséges. A parancsok azonnali teljesítése céljából van szükség a gyors fiatalságra. Ha figyelembe vesszük, hogy a Wall-street milyen gyorsan hever ki egy pánikot, milyen gyorsan nyerik vissza az árfolyamok régi nagyságukat, akkor megértjük, hogy milyen ellentálló képességgel rendelkezik az amerikai tőzsde. Ezek a kiszámíthatatlan lehetőségek képezik titkát az amerikai üzleti életnek.

A régi patricius családok kihalásával a bevándoroltak egy új nemzedéke jut előtérbe. A forró vérű déleuropai, az angolszász és germán komolysággal és energiával, a türelmes skót, a humoros ír és a stoikus nyugalmu hollandi egybeolvastva az amerikai köztársaság kemencéjében: új, acélos emberanyagot produkál, amely megszabadulva az óvilág salakjától és az újvilág gyermekbetegségeiből, ideális embertípust képez. Hosszu századokig fog még tartani e próceusz, s addig tovább folyik az elkecseregetett küzdelem az aranyért, a mammon fölötti uralomért. A föltaláló szellem, a munkamegtakarító gépek mind nagyobb mérvű elterjedése, az elektromosság fokozatos felhasználása mindinkább fölslegessé teszik az ember fizikai erejét. Annál nagyobbak a követelések az ember szellemi képességei iránt és ezért kell a pénzzel, a kereskedelemmel foglalkozó hadseregnek folyton szaporodnia. Mozgalmas élet, ez gyors halál. A nemes ércék mind fokozatosabb mérvű kiaknázásával növekedik a gazdaság és a vállalkozó szellem.

Ékszereket

nagy választékban csakis

Fischer Testvéreknél

talál.

Ékszer- és órajavitó műhely.

Megnyilt

a Royal-nagyszálloda

Nyolevan szoba. Központi fűtés.

Minden szobában vízvezeték!

Mérsékelt árak. Tulajdonos

Dávid Sándor

vasuti vendéglős. 1070

Megnyilt

KÖZIGAZGATÁS

Szeged köztisztasága.

- Az új rend. -

(Saját tudósítónktól.) Eddig Szegeden olyanok voltak a köztisztasági állapotok, hogy köztisztaságról alig lehetett szó. Hangsúlyozzuk, ennek nem a köztisztasági vállalkozó volt az oka, mert a város olyan kevés bért fizetett neki, hogy ráfizetett a vállalatra. Ilyen körülmények között aztán nem is lehet csodálni azt, hogy a köztisztaság ellen állandóan nagy volt a panasz és maga a vállalkozó örült legjobban, amikor a közgyűlés a köztisztaságot házi kezelésbe vette.

Az új rend mellett talán jobbak lesznek a viszonyok. Mindenesetre sok függ attól, hogy milyen lesz a házi kezelésnél a berendezés, mert modern, praktikus gépekkel jobban lehet rendben és tisztán tartani a várost. Épen ezért nagy érdeklődéssel várja mindenki a szeptember 21-iki versenytárgyalás eredményét, amikor is eldől, hogy hol szerzi be a város a gépeket és a fölszerelést.

A versenytárgyaláson bizonyosan sok cég vesz részt és ezen a tárgyaláson dől el valaképpen az, hogy milyen lesz Szeged köztisztasága. Mi fontosnak tartjuk, hogy a város ne garaszkodjék és az olcsó árut ne helyezze a minőségben jobb, de talán drágább gépek fölé. Inkább nagyobb áldozatokat kell hozni, mintsem beszerezni olyan gépeket, amelyek pár év múlva a lomtárba jutnak. Azt hisszük, hogy ezen az állásponton lesz a bizottság is, amelynek semmiesetre sem szabad célul azt kitűzni, hogy minél olcsóbban jusszon a város a fölszereléshez. Az az olcsó gép, amely jó és megfelel a célnak. Budapest székesfővárost is ez a szempont vezette akkor, amikor legutóbb beszerezte a modern gépeket, amelyek kifogástalanul működnek és amelyekkel mindenki meg van elégedve. Budapest példáját követhetik Szegeden is, annál is inkább, mert Budapest köztisztasági fölszerelése igazán mintaszerű.

A köztisztaság házi kezelésének a kérdésével csütörtökön foglalkozott a tanács is. Szükség lesz ugyanis köztisztasági telepre, ahol a szerek és lovakat el lehet majd helyezni. A tanács Bokor Pál helyettes polgármester elnöklésével bizottságot küldött ki, azzal a megbízatással, hogy állapítsa meg, vajon a gazdasági udvar kibővítésével lehet-e köztisztasági telepet létesíteni, avagy a cédulaház környékén. A bizottságnak a főkapitány és a főorvos is tagja.

x **A költségvetés.** A szegedi pénzügyi bizottság csütörtök délután folytatta a jövő évi költségvetés tárgyalását. Lázár György dr polgármester elnökolt az ülésen, Fajka János főszámvivő volt az előadó. Az előző két ülésen már letárgyalták a kiadási tételeket. Ma a *rendkívüli kiadásokról* volt szó. Erre a célra negyvenezer koronát vettek föl, azonban a tételhez hozzácsatolták a köztisztaság házi kezelésénél szükséges negyvenezer koronát is. A költségvetés tárgyalása ezzel véget is ért.

x **A közigazgatási bizottság ülése.** A közigazgatási bizottság ülését ebben a hónapban nem 15-ikén tartják meg, mert a polgármestert most nagyon elfoglalták az egyetemi küldöttség szervezésével járó dolgok. Lázár György dr úgy intézkedett, hogy szeptember 22-ikén ülésezik a közigazgatási bizottság.

x **Bars vármegye Szegedhez.** Bars vármegye közönsége is elítélő hangon nyilatkozott az obstrukcióról a legutóbbi megyegyűlésen. A határozatot pártolás céljából megküldötték Szegednek is, minthogy azonban Szeged már elmondotta véleményét a parlamentben folyó komédiázásról, Bars vármegye átiratát nem tárgyalják a közgyűlésen.

x **Választ a közgyűlés.** A szeptemberi közgyűlés több javadalmi hivatali állást fog választás útján betölteni. Egy vámfelügyelői, egy